Радянська модернізація

- політика партійно-радянського керівництва кінця 1920 1930-х років
- утвердження радянської соціалістичної моделі розвитку та встановлення цілковитого контролю держави над суспільством суть радянської модернізації: ліквідація радянською владою ринкових відносин і приватної власності, форсована (соціалістична) індустріалізація, суцільна (насильницька) колективізація, п'ятирічки, соціалістичні змагання, масові репресії, культ особи (звеличення шляхом пропаганди і репресій заслуг особи, яка обіймає найвищу посаду в політичній ієрархії) та будівництво соціалізму
- хлібозаготівельні кризи привід до політики радянської модернізації
- неготовність СРСР до війни з капіталістичними державами причина політики радянської модернізації
- відставання СРСР від передових капіталістичних держав причина політики радянської модернізації
- всеохоплюючий політико-ідеологічний контроль держави над усіма сферами життя суспільства – мета політики радянської модернізації
- розбудова та модернізація промисловості мета політики радянської модернізації
- згортання нової економічної політики наслідок політики радянської модернізації
- остаточне завершення націоналізації промисловості наслідок політики радянської модернізації
- одержавлення економіки, її мілітаризація та бюрократизація, використання примусової праці – наслідок політики радянської модернізації
- закладення основ централізованої (вертикальної), директивно-планової економіки – наслідок політики радянської модернізації
- стрімка індустріалізація УСРР наслідок політики радянської модернізації
- панування однопартійної системи, зрощування партійного та державного апаратів – наслідок політики радянської модернізації
- остаточна втрата УСРР економічної самостійності наслідок політики радянської модернізації
- «техніка вирішує все» висловлювання Сталіна щодо політики радянської модернізації

1928/1929 – 1932 ПЕРША П'ЯТИРІЧКА

- перший централізований, директивно-плановий метод планування розвитку СРСР на термін 5 років
- початок форсованої (соціалістичної) індустріалізації
- початок суцільної (насильницької) колективізації
- дострокове виконання планів першої п'ятирічки (за 4 роки)
- виконання насправді планів першої п'ятирічки протягом десятиліть
- зародження соціалістичних змагань (форма стимулювання трудового ентузіазму робітників неекономічними методами, що мала за мету збільшення виробництва товарів)
- впровадження карткової системи

• поява нових підприємств (Дніпрогес)

1928 СУДОВИЙ ПРОЦЕС У ШАХТИНСЬКІЙ СПРАВІ

- перший сфабрикований політичний судовий процес над «шкідниками» (пропагандистське та юридичне поняття в СРСР, що означало державний злочин і стояло нарівні з іншими злочинами як саботаж (навмисний зрив роботи), диверсія чи шпигунство), який викривав вигадану антирадянську діяльність інженерів у кам'яновугільній промисловості Донеччини
- проведення судового процесу в місті Москва (столиці СРСР)
- початок масових репресій наслідок Шахтинської справи
- «класова боротьба в країні буде загострюватися по мірі її просування до соціалізму» – висловлювання Сталіна щодо Шахтинської справи

1929 ПОЧАТОК НАСИЛЬНИЦЬКОЇ КОЛЕКТИВІЗАЦІЇ

- використання ресурсів сільського господарства для проведення форсованої індустріалізації та хлібозаготівельні кризи – причина суцільної колективізації
- утвердження цілковитого контролю держави над сільськогосподарським виробництвом та економічної залежності селян від держави (соціалістична перебудова села) – мета суцільної колективізації
- примусовий вступ селян-одноосібників до колгоспів
- запровадження паспортної системи (адміністративна прив'язка селян до колгоспів через запровадження внутрішніх паспортів для населення міст)
- Голодомор в Україні наслідок суцільної колективізації
- масове створення колгоспів шляхом примусового усуспільнення землі, реманенту та худоби наслідок суцільної колективізації
- розкуркулення (примусове відчуження майна у заможних селян), що реалізовувалося шляхом депортації до Сибіру чи фізичного знищення – наслідок суцільної колективізації
- остаточна ліквідація приватної власності на селі наслідок суцільної колективізації

утвердження директивно-планової моделі економіки на селі – наслідок

суцільної колективізації

- створення моторно-тракторних станцій (МТС) для вирішення проблеми модернізації сільськогосподарського виробництва – наслідок суцільної колективізації
- введення трудоднів у колгоспах наслідок суцільної колективізації
- зниження продуктивності праці наслідок суцільної колективізації
- погіршення матеріального становища селян наслідок суцільної колективізації

Початок форсованої індустріалізації

- створення радянським керівництвом великого машинного виробництва у галузі важкої промисловості пришвидшеними темпами шляхом виконання економічно необгрунтованих планів
- продаж колгоспного зерна, нафти, лісу тощо за кордон джерело форсованої індустріалізації
- праця в'язнів джерело форсованої індустріалізації
- соціалістичні змагання джерело форсованої індустріалізації
- внутрішні примусові державні позики джерело форсованої індустріалізації
- доходи державного сектору економіки джерело форсованої індустріалізації
- здійснення форсованої індустріалізації відповідно до п'ятирічок
- високі темпи розвитку важкої промисловості за рахунок інших галузей промисловості
- нерівномірність процесу індустріалізації промисловому потенціалу України
- низька якість продукції та рівня життя робітників
- дефіцит на товари повсякденного попиту
- домінування важкої промисловості (промисловості групи "А", виробництва засобів виробництва) над виробництвом товарів народного споживання – наслідок форсованої індустріалізації
- швидка індустріалізація УСРР наслідок форсованої індустріалізації
- перетворення УСРР з аграрно-індустріальної в індустріально-аграрну державу
  наслідок форсованої індустріалізації
- перетворення УСРР на промислову та індустріальну базу СРСР наслідок форсованої індустріалізації
- поява у промисловому комплексі УСРР нових галузей наслідок форсованої індустріалізації
- зростання чисельності робітників наслідок форсованої індустріалізації
- посилення процесу урбанізації наслідок форсованої індустріалізації
- перенасичення УСРР шкідливими підприємствами та погіршення екологічної ситуації – наслідок форсованої індустріалізації

1930 СУДОВИЙ ПРОЦЕС У СПРАВІ СПІЛКИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ (СВУ)

- перший сфабрикований політичний судовий процес, який викривав вигадану антирадянську діяльність української наукової та релігійної інтелігенції
- дискредитація (умисні дії, спрямовані на підрив авторитету та довіри) та

обгрунтування масових переслідувань провідних діячів української культури та громадського життя – мета процесу у справі СВУ

- стимулювання ворожнечі між прихильниками та опонентами українізації мета процесу у справі СВУ
- розгортання нової хвилі русифікації мета процесу у справі СВУ
- проведення судового процесу в місті Харків (столиці УСРР)
- звинувачення української інтелігенції у підривній діяльності на користь Польщі
- початок масових репресій проти української інтелігенції наслідок справи СВУ
- фізичне знищення та нейтралізація потенційних противників тоталітарного режиму (Єфремов) – наслідок справи СВУ

Ліквідація Української автокефальної православної церкви

- фізичне знищення церковних діячів УАПЦ (Липківський)
- знищення більшовиками УАПЦ на території УСРР

1932. – 1933 ГОЛОДОМОР В УКРАЇНІ

- акт геноциду (знищення народу чи групи населення за національними чи релігійними ознаками) українського народу, організований СРСР на чолі зі Сталіним
- злочинна політика партії більшовиків причина Голодомору
- проведення суцільної колективізації причина Голодомору
- знищення українського народу мета Голодомору
- заперечення радянською владою масового голоду
- діяльність надзвичайної хлібозаготівельної комісії в УСРР на чолі з Молотовим
- постанова "Про охорону майна державних підприємств, колгоспів..." (закон про 5 колосків)
- поширення масового голоду в центральних регіонах України наслідок Голодомору
- поява "чорних дошок" (адміністративно-репресивний засіб колективного покарання селян України під час Голодомору, що реалізовувався шляхом збройної блокади сіл, вивезенням всіх продовольчих запасів та забороною їх постачання) – наслідок Голодомору
- ураження людської свідомості та руйнація історичної пам'яті наслідок Голодомору
- національно-демографічні зміни наслідок Голодомору
- придушення опору суцільній (насильницькій) колективізації наслідок Голодомору
- утвердження колгоспного ладу на селі наслідок Голодомору